

STICHTING WEES EEN KANS

JAARVERSLAG

2022

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	pagina 3
2	Overzicht projecten en donaties	
2.1	100WEEKS helpt – mede dankzij Wees een Kans – Oegandese gezinnen uit de armoede	pagina 6
2.2	Een bestaan opbouwen als vakkracht, met hulp van Gered Gereedschap	pagina 10
2.3	Greening Earth in Tanzania: op eigen kracht naar economisch en ecologisch herstel	pagina 12
2.4	Dembi Dolo Food Security Project: meer groente en beter vee voor zes stammen in Ethiopië	pagina 16
2.5	Red een Kind geeft kinderen in Oeganda – en hun omgeving – zicht op een betere toekomst	pagina 18
2.6	Join for Joy laat kinderen sporten en spelend leren, voor een beter toekomstperspectief	pagina 24
2.7	Tearfund leert boeren in Oost-Oeganda marktgericht ondernemen	pagina 28
2.8	Hulp voor arme Indonesiërs dankzij de Stichting VLOK	pagina 34
2.9	ZOA geeft vluchtelingen en gastgemeenschappen in Oeganda betere toegang tot groene energie	pagina 38
2.10	Woord en Daad ondersteunt imkers: kansen voor Karamoja	pagina 40
2.11	World Vision: een betere toekomst voor de meest kwetsbare kinderen	pagina 44
2.12	ZOA Business Ambassadeurs: werken aan duurzame voedselzekerheid in Oeganda	pagina 48
3	Financieel verslag 2022	pagina 52

Voorwoord

Stichting Wees een Kans is sinds 2006 actief en ondersteunt voornamelijk projecten in Oost-Afrika. Al deze projecten dienen te vallen binnen de doelstelling van onze stichting. In dit jaarverslag vindt u een overzicht van projecten en donaties van Stichting Wees een Kans in het jaar 2022, plus het financieel jaarverslag.

Ons doel

Stichting Wees een Kans wil het leven van duizenden hulpbehoevende mensen positief beïnvloeden. Zodat er weer vreugde, geluk en hoop ontstaat bij mensen voor wie dit anders waarschijnlijk niet mogelijk was geweest. We streven ernaar om de stichting voor een zeer lange termijn in stand te houden.

Onze missie

We willen kansen bieden aan kansarmen, met als doel: duurzame armoedebestrijding en het verschaffen van levensvreugde. Hiervoor hebben we drie zogenoemde focuslanden gekozen: Ethiopië, Tanzania en Oeganda. In deze landen bieden we ondersteuning op basis van de waarden: liefde, respect en vertrouwen.

Onze strategie

De afgelopen jaren is veel nagedacht over de conceptuele aanpak voor het doen van donaties. Het doel hiervan is ervoor te zorgen dat de donaties gericht en met zoveel mogelijk impact aangewend worden om uiteindelijk

kansarmen een toekomst te bieden. In de eerste jaren hebben we veel samengewerkt met gerenommeerde stichtingen die ervaring hebben in het werkveld. Momenteel verleggen we onze aandacht meer en meer naar het rechtstreeks ondersteunen van projecten in de focuslanden. Inmiddels is het bestuur van Stichting Wees een Kans ervan overtuigd dat een integrale gebiedsaanpak een voorwaarde is voor duurzame ontwikkeling. Hierbij gebruiken we een model dat uitgaat van vier pijlers: Voeding, liefde & onderdak, Basisvoorzieningen, Educatie en Economie. Deze pijlers moeten in specifieke geografische gebieden parallel worden ontwikkeld om kansarmen blijvend een goede toekomst te bieden.

Tot slot is het bij het selecteren en ondersteunen van projecten van groot belang om vanaf het begin al te benadrukken dat de ondersteuning in de toekomst weer beëindigd wordt. Tegen die tijd zullen de mensen in het gebied in staat moeten zijn om de in gang gezette ontwikkeling zelf voort te zetten.

Ontwikkelingen in de afgelopen jaren

Sinds 2006 is het beleid van onze stichting stapsgewijs doorontwikkeld. Vrij snel hebben we focus aangebracht in de geografische spreiding van de projecten. Verder hebben we een bewuste keuze gemaakt om veel te leren van andere goede-doelen-organisaties. Onze focus ligt nu op het ontwikkelen van communities in Ethiopië, Oeganda en Tanzania. Inmiddels zijn we ook gegroeid in het denken over een conceptuele aanpak.

Eigen concept

Sinds de oprichting van Stichting Wees een Kans is het al onze wens om tot een onderscheidend concept te komen. In 2021 is in Tanzania een field study gedaan naar een aanpak waarbij een gebied geholpen wordt door de natuur te herstellen. Hierbij wordt ook de economische ontwikkeling in het gebied gestimuleerd. We werken hierbij samen met Stichting Greening Earth. Op 1 december 2021 is het eerste project van deze stichting van start gegaan.

In Tanzania is de lokale Greening Earth Foundation opgericht, waarin de lokale projectorganisatie is ondergebracht. In 2022 is het eerste project geëvalueerd. De uitkomst was zeer positief. Daarom is besloten met een tweede project te starten in twee aangrenzende dorpen. Dat project is op 1 oktober 2022 van start gegaan. Onze uiteindelijke visie blijft: grootschalig investeren in projecten en organisaties die gericht zijn op economische ontwikkeling. Met als doel, zoals genoemd: vele kansarmen weer kansen bieden.

Olievlekwerking

Het bestuur streeft ernaar om ook andere organisaties en personen enthousiast te maken voor duurzaam ontwikkelingswerk en is bereid fondsen ter beschikking te stellen om dit te realiseren.

Overzicht projecten en donaties

In dit verslag vindt u een overzicht van de resultaten die in 2022 zijn behaald met behulp van de donaties van Stichting Wees een Kans. We geven ook dit jaar een aantal goede-doelen-stichtingen, waarmee we in 2022 hebben samengewerkt, de gelegenheid om iets te vertellen over zichzelf en wat zij met de donatie van Stichting Wees een Kans hebben kunnen realiseren. De stichtingen die op deze wijze aan dit jaarverslag hebben meegewerkt, willen we hiervoor hartelijk bedanken. Daarnaast willen we alle gesteunde stichtingen bedanken voor al hun energie en hulp ter plaatse, aan zoveel hulpbehoevende mensen. Wij spreken hier onze grote waardering voor uit.

Veel leesplezier!

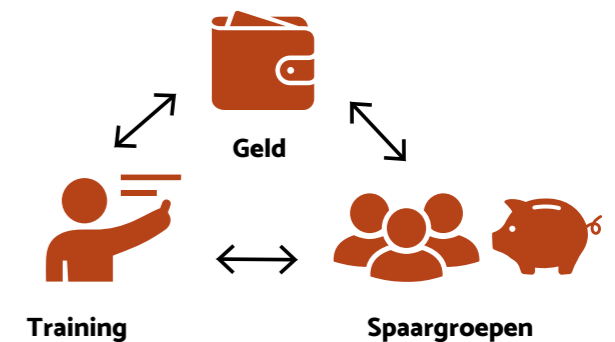

100WEEKS helpt - mede dankzij Wees een Kans - Oegandese gezinnen uit de armoede

100WEEKS geeft ondernemende vrouwen die in extreme armoede leven, de kans om een duurzaam inkomen te genereren voor het hele gezin. Zij krijgen, 100 weken lang, wekelijks een vast bedrag. Hiermee kunnen zij - op basis van hun eigen voorwaarden - plannen realiseren om los te komen uit de armoedespiraal. Voorgoed! Dankzij Stichting Wees een Kans konden we vier groepen in Oeganda financieel helpen.

Op huishoudniveau raakt de gift van Wees een Kans in totaal 443 mensen, van wie 235 kinderen. De eerste twee groepen, allebei in het district Tabaluzinga, zijn al bijna klaar met hun 100 weken. Deze groepen bestaan elk uit twintig vrouwen. Zij ontvingen sinds 14 juni 2021 wekelijks acht euro via mobile money en training in ondernemersvaardigheden en zelfactualisatie. Ook hebben ze, als zelfsturende groep, een spaarfonds beheerd. Deze drie componenten vormen het hart van het 100WEEKS programma. Sindsdien hebben de vrouwen via het spaarfonds gespaard en geïnvesteerd, zelfstandig en gezamenlijk.

Het 100WEEKS programma

Vooruitgang op alle dimensies

Op verschillende momenten tijdens de 100 weken hebben we data over deze groepen verzameld. De dataverzameling, in lijn met de wereldwijd erkende Multidimensional Poverty Index (MPI) methode, laat zien dat de vrouwen op bijna alle dimensies van de MPI-methode vooruitgang hebben geboekt. Voor veel gezinnen is de toegang tot sanitaire voorzieningen verbeterd. De groepen in Tabaluzinga bereiden zich nu voor op de toekomst: dan moeten ze zich volledig op eigen kracht kunnen redden. Ze gaan dan verder als gezamenlijk spaarfonds. 100WEEKS blijft wel met ze in contact: we blijven ze nog volgen tot twee jaar nadat het programma is afgelopen. Na elk meetmoment volgt ook weer een rapportage.

Twee voorbeelden uit de praktijk

Sylvia Nakalawa

Sylvia verkoopt groenten op de markt, met name aardappels en pompoenen. Tijdens de 100 weken heeft Sylvia kunnen sparen en investeren in haar handel. Mede dankzij een grote lening bij het gezamenlijke spaarfonds heeft ze een auto kunnen aanschaffen. Deze auto kostte haar in totaal 8 miljoen Oegandese shilling, dat is zo'n € 1.943. Het hebben van een auto helpt haar enorm, want nu kan ze alle zware groenten die ze verkoopt, naar de markt brengen. Zo kan ze op grotere schaal verkopen en meer winst behalen.

Madrine Namujju

Bij Madrine thuis lopen een heleboel gezonde, sterke geiten en kippen rond. Ze heeft deze dieren kunnen kopen van het geld dat zij met behulp van 100WEEKS en Wees een Kans heeft weten te sparen. Een goede investering. Ze pakt het nu professioneel aan!

De pas gestarte twee groepen

De andere twee groepen die worden gesteund door Wees een Kans – in Bulu en in Kifampa – staan nog aan het begin van hun 100 weken. Zij hebben op 3 april hun eerste acht euro ontvangen. Op dit moment is de grootste winst te behalen in de primaire levensbehoeftes. De vrouwen geven aan onvoldoende eten en slechte toegang tot schoon drinkwater te hebben. In de eerste 25 weken verwachten we direct een afname te zien in het percentage huishoudens dat aangeeft niet te kunnen voorzien in deze norm. De wekelijkse cash transfers bieden een basisinkomen, waarmee ze in de meest primaire levensbehoeftes kunnen voorzien.

Alle 80 vrouwen uit de vier groepen die Wees een Kans steunt, zijn ontzettend blij met de kans om hun leven en dat van hun kinderen voorgoed te veranderen.

Namens alle vrouwen, bedankt voor jullie steun!

*'Namens alle vrouwen,
bedankt voor jullie steun!'*

Een bestaan opbouwen als vakkracht met hulp van Gered Gereedschap

Met opgeknapt gereedschap, kennis en kunde steunt Gered Gereedschap vakmensen in ontwikkelingslanden. Zo stellen we mensen in staat een mooi inkomen te verdienen, zelfstandig of in loondienst. Samen met Stichting Wees een Kans en de Oegandese organisatie Bugembe's Women's Resource Centre, zetten we een volledig geoutilleerd naaiatelier op. Hier zetten jaarlijks 275 jongeren de eerste stappen op de arbeidsmarkt.

Gered Gereedschap gaat uit van de kracht en de mogelijkheden van mensen. We stellen ze in staat om zelf een bestaan op te bouwen als vakman of vakvrouw. Dit doen we met toegang tot een goede vakopleiding, begeleiding bij en naar werk én goede gereedschappen. Voorzien van de juiste kennis, ervaring en tools kunnen mensen de armoede ontvluchten en een goed inkomen verdienen. Door de jaren heen heeft Gered Gereedschap op deze manier 2,6 miljoen stuks gereedschap verscheept, 1.650 organisaties ondersteund en 132.000 vak-leerplekken gecreëerd.

Op weg naar werk

Samen met Wees een Kans en Bugembe's Women's Resource Centre zijn we in Jinja gestart met het opzetten van een volledig geoutilleerd naaiatelier. Hier kunnen elk jaar 275 jonge mensen werk vinden als zelfstandig werkende vakkracht. Veel jongeren die een opleiding tot kleermaker hebben gevolgd, hebben moeite om werk te vinden en een fatsoenlijk inkomen te verdienen. Het naaiatelier helpt hen op weg bij de eerste stappen op de arbeidsmarkt. De jongeren kunnen hier per dagdeel machines en gereedschappen huren en we bieden ze gezamenlijke werkopdrachten aan, net als bijscholing en toegang tot kapitaal.

Van containers tot atelier

In 2022 hebben we een container vol opgeknapt naai- en borduurmachines naar Bugembe gestuurd. Op het terrein van het Bugembe's Resource Centre is hard gewerkt aan de constructie van het naaiatelier. Bij het centrum werd een extra toegang gecreëerd en drie containers vormen het naaiatelier. In deze containers werden deuren en ramen gemaakt en over de open ruimte tussen de containers werd een dak geplaatst. Ook werd elektriciteit en een waterleiding aangelegd en een toiletgebouw gerealiseerd. Het naaiatelier werd op 5 november officieel geopend. 300 genodigden waren aanwezig bij dit memorabele moment: mensen uit de omgeving, overheidsfunctionarissen, religieuze leiders, vrouwelijke groepsleiders, schoolhoofden en journalisten. Een mooie gelegenheid om bekendheid te genereren voor het naaiatelier.

Expertise en ondersteuning

Eind 2022 zijn 36 vrouwen begonnen aan een opleiding. Ook is er een manager voor het naaiatelier aangenomen en er wordt hard gewerkt aan het opzetten van SMAD-groepen in de omgeving, waarbij SMAD staat voor: Sister Making a Difference. In deze groepen wordt de samenwerking tussen vrouwelijke kleermakers bevorderd. De groepen kunnen gebruikmaken van de expertise en ondersteuning van het naaiatelier van Bugembe. Ook kunnen zij twintig professionele werkplekken huren binnen het atelier. Een mooie start op de arbeidsmarkt!

'Gered Gereedschap gaat uit van de kracht en de mogelijkheden van mensen.'

Greening Earth in Tanzania: op eigen kracht naar economisch en ecologisch herstel

De Stichting Greening Earth bestrijdt armoede in de armste gebieden van de wereld. Een centrale rol is hierbij weggelegd voor het herstellen van de ernstig gedegradeerde bodem. Stichting Wees een Kans financierde een plattelandsontwikkelingsproject in Tanzania, dat een succesvol eerste jaar achter de rug heeft. Dankzij Wees een Kans konden we het project uitbreiden.

Het eerste project verliep heel positief. De snelheid waarmee de bevolking de veranderingen adopteerde, heeft iedereen verbaasd. Deze veranderingen hadden betrekking op het gebruik van de bodem en maatregelen tot verbetering van de gezondheid, het onderwijs, het familie-inkomen en de natuurlijke omgeving. Vanwege deze voorspoedige start heeft Wees een Kans besloten om het project uit te breiden in twee dorpen. Het aantal deelnemende huishoudens in de drie dorpen waar we nu werken – Mseko, Kizonzo en Mgongo – is 2.007.

Meer beschikbaar water

Op het gebied van de primaire gezondheidszorg besteden we veel aandacht aan hygiëne. Zo worden bijvoorbeeld toiletten en latrines gebouwd. Ook is er aandacht voor de constructie van rookvrije en brandhoutbesparende kookplaatsen in de huizen. Niet alleen voor brandhout, maar ook om het gezin van water te voorzien, moeten vaak grote afstanden worden afgelegd. En dan gaat het ook nog vaak om water uit niet volledig betrouwbare waterbronnen. Daarom steunen we, waar dat mogelijk is, het graven van ondiepe putten bij de huizen. Een andere optie is de installatie van ondergrondse cisternes om regenwater op te vangen. Ook het opvangen van afvloeiend oppervlaktewater – bijvoorbeeld achter kleine dammen – helpt om de beschikbaarheid van water, ook als drinkwater voor het vee, te vergroten.

Nieuwe bomen planten

Het landschap is volledig ontbost en van bijna alle natuurlijke begroeiing ontdaan. Om dit te herstellen, is het planten van bomen van het grootste belang. Onze allereerste projectactiviteit was dan ook de bouw van boomkwekerijen. Op dit moment zijn er vier kwekerijen actief in het gebied. Samen kunnen zij 750.000 zaailingen per jaar produceren. Hierbij gaat het vooral om bomen die relatief snel goed hout leveren. Uit ervaring weten we dat onder meer ceder en mahonie snel groeien. Deze soorten leveren hout van goede kwaliteit, waar een hoge prijs voor wordt betaald. Bij de aanplant mixen we meestal drie tot vijf verschillende soorten. De eerste jaren worden er andere gewassen tussen de bomen geplant, zoals aardnoten, zoete aardappel, mais of zonnebloemen. Er zijn nu al bomen die na één jaar een hoogte van drie meter hebben bereikt. Dit motiveert de bevolking om mee te doen aan het boomplantprogramma.

Bomen voor fruit en veevoer

Ook nieuwe fruitbomen worden geplant. Een aantal soorten, zoals papaja, guave en passiefruit, levert al vruchten na één jaar. Citrus- en mangobomen hebben wat meer tijd nodig. De meeste families hebben inmiddels een aantal fruitbomen geplant voor eigen gebruik. Ook is er een vrij grote groep huishoudens die honderden fruitbomen hebben geplant, met het doel om voor de markt te produceren. De derde categorie bomen is bedoeld voor veevoer, zoals de leucaena, gliricidia en mulberry. De bladeren van deze bomen worden aan het vee gevoerd, ook buiten het regenseizoen. Voor de transitie in de veehouderij – van vrij grazend vee naar vee op stal – zijn deze voederbomen van belang. Net als de aanplant van voedergewassen als lab-lab en grassoorten, iets wat we ook stimuleren.

Werken aan melkproductie

Een belangrijk ander initiatief op het gebied van de veehouderij is de introductie van melkvee. Er zijn inmiddels veertien vrouwengroepen begonnen met een melkgeitproject. Hiervoor verbouwen ze voedergewassen en hebben ze geitenstallen gebouwd. Wij hebben gezorgd voor de noodzakelijke genetisch superieure bokken en geiten van een melkkras, met als doel: geleidelijk komen tot een op melkproductie gerichte geitenhouderij. Soortgelijke acties ondernemen we ook voor de toekomstige productie van koemelk.

In alle vijftien gemeenschappen die deelnemen aan het project, functioneren spaar- en leenassociaties volgens de VSLA-methodologie (Village Savings and Loan Association). 35% van de huishoudens neemt hieraan deel.

Om grotere zekerheid te verschaffen rondom het gebruiksrecht van de grond, werken we samen met het Land Office van het district aan het uitgeven van zogenoemde CCRO's (Certificates of Customary Right of Occupancy). De eerste 250 percelen van families in Mseko zijn inmiddels opgemeten en de CCRO's zijn in behandeling.

Dembi Dolo Food Security Project: meer groente en beter vee voor zes stammen in Ethiopië

In Ethiopië, in de regio Dembi Dolo, helpt het Dembi Dolo Food Security Project kwetsbare, kleine boerenbedrijfjes. Het doel: genoeg voedsel produceren om hun gezinnen het hele jaar door te eten te geven. Ook voor de tweede fase van dit project was Stichting Wees een Kans weer één van de donateurs.

De tweede fase van het Dembi Dolo Food Security Project is van start gegaan in februari 2020. Zes stammen profiteren hiervan: de al bekende drie stammen Humbi Karo, Karo Baha en Laga Lomi in Seyyo Woreda en de drie nieuwe stammen Minko Lencha, Kure Geyib en Ifa Galano – in de Kellem Wollega zone van de regio Oromia.

Het primaire doel van dit project is zorgen voor een betere voedselzekerheid voor kleine boerenbedrijfjes.

Wortel- en knolgroenten

Voortbordurend op de ervaring uit voorgaande jaren, zijn we verdergegaan met het introduceren van wortel- en knolgroenten op basis van geoptimaliseerde zaden. Deze zaden zorgen voor een betere opbrengst en zijn ontwikkeld in samenwerking met diverse onderzoekscentra. We hebben zaden uitgedeeld aan meer dan 185 boeren. Met het oog op efficiëntie en meer binding bij het onderzoek, is het project bij dezelfde onderzoekspartners gebleven: Haro Sabu en Mugi Agricultural Research Centre. Uit die samenwerking zijn verbeterde zaailingen gekomen, zoals maïs (BH660), sorghum, gierst, sojabonen, taro en rhodes. Ook verschillende graszaden en fruitzaailingen – zoals banaan en ananas – zijn uitgedeeld aan de doelgroepen. Dit gebeurde in samenwerking met ontwikkelingsfunctionarissen van de overheid.

Betere vee kwaliteit

Een ander aandachtsgebied van het project is het verbeteren van de productiviteit van de veestapel en de diversificatie van het veevoer. Zo hebben we 85 boeren (62 mannelijke en 23 vrouwelijke) getraind in veeteelt en -beheer. Bovendien hebben we in samenwerking met het Woreda Vee- en Visserijbureau 50 boeren geholpen met kunstmatige inseminatie bij hun vee, met als doel het ras te verbeteren.

Grondbeheer

Op het gebied van het beheer van natuurlijke hulpbronnen hebben we 134 boeren getraind in bodem- en waterbehoud, waarbij de nadruk vooral lag op het herstel van geulen en de aanleg van terrassen. In 2022 is door de gemeenschap 7,9 km aan terrassen aangelegd op eigen landbouwgrond. Eén van de stammen heeft tien hectare land aangewezen voor gebiedsontsluiting, wij hebben hen voorzien van graszaden met een hoog stikstofbindend vermogen.

Boom- en koffiezaailingen

We hebben de productie van boom- en koffiezaailingen doorgezet, zowel in de boomkwekerij van het project als in kwekerijen van individuele boeren. In de kwekerij van het project groeien momenteel meer dan 78.000 bosboomzaailingen. De boeren zijn ondersteund met trainingen en handgereedschap om een eigen kwekerij te beginnen en te beheren, iets wat in het kader van duurzaamheid essentieel is.

Composteren

Geselecteerde boeren zijn ook getraind in geïntegreerd termietenbeheer en effectieve compostering met micro-organismen. En om het milieubewustzijn in de gemeenschap te vergroten, hebben we binnen twee basisscholen milieclubs opgericht.

Met dit project zijn we erin geslaagd meer dan 650 boeren te verenigen in spaar- en kredietcoöperaties, die zijn gericht op de economische emancipatie van kleine boerenbedrijven. Ook hebben we verschillende trainingen gegeven.

Om de meest kwetsbare huishoudens – de allerarmsten – te steunen, hebben we ten slotte acht groepen voorzien van 72 moderne bijenkorven en hebben we 78 boeren blij gemaakt met 360 stuks pluimvee.

Red een Kind geeft kinderen in Oeganda
en hun omgeving

zicht op een betere toekomst

Kinderen in armoede, hun familie en hun hele omgeving helpen met onderwijs, voorlichting over gezondheid en het aan de kaak stellen van kindermishandeling. Dat is het doel van de christelijke, internationale ontwikkelingsorganisatie Red een Kind. Met hulp van Stichting Wees een Kans hebben we al veel kunnen bereiken. Ons project bevindt zich nu in de laatste fase.

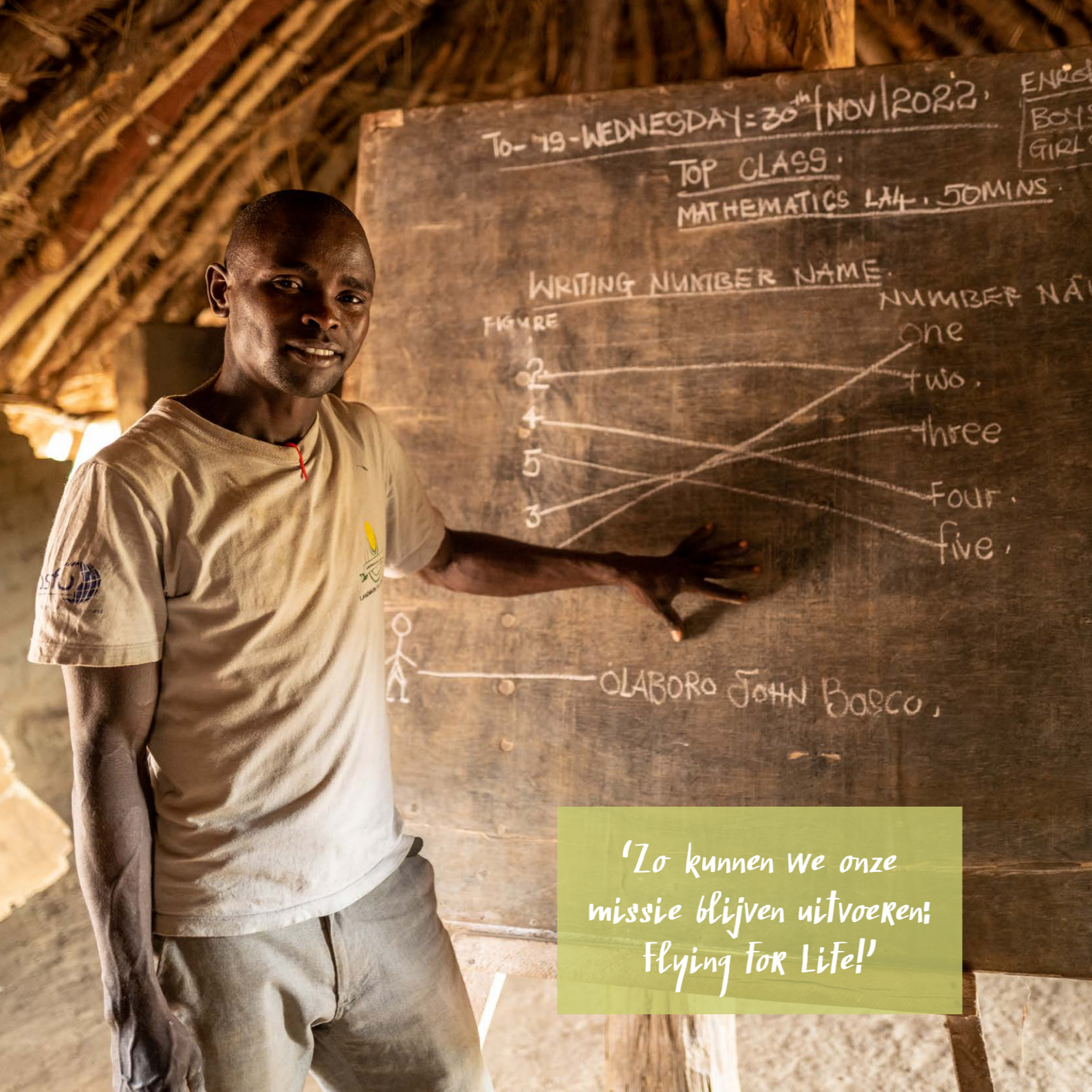
In Abim, in het Noordoosten van Oeganda, staan de mensen nog steeds voor tal van uitdagingen. Denk aan de droogte door klimaatverandering, de ontbossing, de stijging van de voedselprijzen en de stammentwisten. Samen met de bevolking probeert Red een Kind de problemen aan te pakken en zo het leven van de kinderen, hun ouders en de inwoners van het hele dorp te verbeteren.

De resultaten in 2022

In dit project, dat in 2017 is gestart, zijn we aangekomen bij de laatste fase: de uitfasering. Alle vier de thema's van het project zijn geïmplementeerd: gezondheid, bescherming van de kinderen, basiseducatie en verbeterd, duurzaam levensonderhoud. In 2022 hebben we gewerkt aan de volgende zaken:

1. De overheid heeft een servicecentrum gebouwd voor mensen met een lichamelijke of mentale beperking. Dit centrum is toegankelijk voor mensen in het hele gebied. Er wordt samengewerkt met comités die voorlichting geven over onder meer hiv/aids, sanitatie en gezondheid. En met de Cluster Level Associations wordt gewerkt aan inbedding van dit centrum in de gemeenschappen, ook als wij vertrokken zijn.
2. Er zijn twintig kerkelijk werkers/onderwijzers opgeleid om de kinderen op morele gebieden te ondersteunen volgens bijbelse normen en waarden. Hierdoor worden kinderen uiteindelijk beter beschermd en zich meer bewust van hun rechten. Er zijn ook vier 'mobile courts' waarmee wordt samengewerkt als er conflicten zijn en er recht gesproken moet worden.
3. 30 kerkleiders zijn getraind in 'positive parenting', het belang van sterke en positieve gezinnen met aandacht voor kinderen. Het gezin maakt plannen om samen het gezinsinkomen te vergroten. Maar dan moet er wel sprake van 'samen' zijn en moeten ook de kinderen een stem hebben.
4. Kinderen zijn na de covid-pandemie weer terug op school. Dat was best ingewikkeld, want ze waren de regelmaat niet meer gewend. Meisjes waren soms zwanger geworden, anderen hadden werk gevonden. Maar uiteindelijk is het gelukt om de meesten weer op de rit te krijgen.
5. Er zijn twee irrigatie-demo-plots aangelegd. Zodat mensen leren om te gaan met deze 'climate smart' technologieën die broodnodig zijn in een veranderend klimaat. In het gebied is ook begonnen met het planten van bomen.
6. Het Revolving Fund draait. 60 gegadigden hebben een training gehad rondom lenen en terugbetalen. Uiteindelijk hebben maar een paar mensen daadwerkelijk de lening gekregen. Dit heeft met de strenge voorwaarden van de Postbank te maken. We moeten dit nog even aanzien. We hebben nog twee jaar om het geld uit het fonds volledig uit te lenen én weer terugbetaald te krijgen. Het Revolving Fund is bedoeld als een overbruggingsfonds. Als boeren straks 'sterk' genoeg zijn, kunnen ze zelf naar een bank voor een lening.

'Zo kunnen we onze missie blijven uitvoeren: Flying For Life!'

Het verhaal van Sonia

Een paar jaar geleden was Sonia een zelfvoorzienende boerin die een paar gewassen verbouwde op een klein stukje land. Het voedsel was alleen voor thuisconsumptie, maar dit was onvoldoende, vooral tijdens de lange droge periodes. Ze werd geselecteerd voor het PIP-programma voor Integrated Farm Planning. Door deze aanpak worden gezinnen aangemoedigd om samen te werken om een verandering in het welzijn van hun huishoudens teweeg te brengen.

Sonia vertelt: "Door de trainingen heb ik vaardigheden opgedaan in het verbouwen van gewassen en het fokken van dieren. Na samen met mijn kinderen en echtgenoot plannen te hebben gemaakt, verbouwden we drie gewassen voor commerciële doeleinden, waaronder rijst (op drie hectare), mais (op twee hectare) en bonen (op twee hectare). De opbrengst was ongeveer UGX 6.000.000/€ 1.462. Het houden van geiten en de start van een viskwekerij leverde extra geld op. Dit hebben we gebruikt om materialen voor het dak te betalen en ons huis af te bouwen. Ook kunnen we onze dochter nu naar een betere basisschool sturen. Het welzijn van mijn kinderen en het gezin is voorgoed veranderd. We hebben nu betere toegang tot onderwijs, medische diensten, kleding, voeding en huisvesting."

Opvolgen van uitdagingen

De vier grootste uitdagingen in het gebied zijn: droogte en klimaatverandering, veeroof, de mentaliteit van sommige deelnemers en de inflatie. Om hier goed mee om te kunnen gaan, richten we ons op meer diversificatie in gewassen en dieren. We zijn bezig met verschillende manieren van irrigatie en er worden bomen geplant. De overheid heeft extra hulp gestuurd om veeroof tegen te gaan. Er is nog werk aan de winkel om deelnemers te overtuigen van het langetermijneffect van je eigen boontjes kunnen doppen.

Conclusie

In dit gebied zijn we nog niet klaar, maar moeten we de komende twee jaar nog hard werken, zodat mensen zelfstandig hun inkomen kunnen verdienen. Wat heel positief is, zijn alle samenwerkingen die zijn gestart met verschillende overheidsinstanties en andere organisaties. Zij moeten ervoor zorgen dat het geleerde uit het project niet verloren gaat, maar opgenomen wordt in het leven van alledag.

Join for Joy laat kinderen sporten en spelend leren, voor een beter toekomstperspectief

Spelenderwijs leren, een veilige leeromgeving en aandacht voor de talenten van kinderen in Oeganda. Hiermee helpt Join for Joy het onderwijs, de gezondheid en het toekomstperspectief van kinderen te verbeteren. Dankzij de financiële steun van Stichting Wees een Kans konden in 2022 ruim 19.500 Oegandese kinderen sporten en spelen op school. En op alle zes deelnemende scholen is het aantal leerlingen gestegen.

Join for Joy leidt basisschoolleraren in de rurale gebieden van Oeganda op om spelenderwijs leren als lesmethode te integreren op school. Zo leren ze hoe ze een rolmodel kunnen zijn voor hun leerlingen en reflecteren ze samen met de coaches op hun eigen lesmethodes en perspectieven. Leraren bespreken hoe ze met de klas sociale thema's – zoals grensoverschrijdend gedrag, kindhuwelijken en tienerzwangerschappen – kunnen behandelen door samen te sporten en te spelen. Op deze manier worden overtuigingen die de kansen van kinderen beperken, ontkracht. Bijvoorbeeld de gedachte dat meisjes niet zouden mogen voetballen omdat dit hun vruchtbaarheid negatief zou beïnvloeden.

Spelend leren

Leraren krijgen handvatten om een veilige omgeving te creëren in de klas. De afstand tussen de leraar en de leerlingen wordt kleiner, waardoor leerlingen eerder aan de bel durven te trekken wanneer er bijvoorbeeld problemen thuis zijn. In deze veilige omgeving worden alle leerlingen gelijk behandeld en voelen ze zich gezien en gehoord. Bovendien kunnen ze hier hun talenten ontwikkelen. Door de leuke en actieve spellen leren kinderen op een vriendschappelijke en respectvolle manier met elkaar omgaan. Daarnaast leren ze voor zichzelf opkomen, na te denken over de toekomst en hoe zij zich kunnen beschermen tegen ziektes als malaria en hiv/aids. Ook kinderen met een fysieke en/of mentale beperking voelen zich door deze inclusieve aanpak gezien en geaccepteerd.

Meer schoolgaande kinderen

Dankzij Wees een Kans hebben in 2022 de leerkrachten van zes basisscholen in Oeganda deelgenomen aan het Join for Joy opleidingsprogramma. Ruim 19.500 kinderen sporten en spelen en krijgen nu via deze methode les. Op alle zes de scholen is het aantal leerlingen gestegen. Op één van de scholen is het aantal kinderen zelfs verviervoudigd. Betrokkenheid vanuit de gemeenschap is cruciaal voor

'De studenten en tutoren reageerden boven verwachting op het lesprogramma.'

de effectiviteit van het programma. Het Community Based Approach programma (CBA) helpt daarbij. In de gemeenschap wordt gepraat over de verantwoordelijkheid die ouders hebben ten opzichte van hun kinderen. En over de harde gevolgen van kindhuwelijken: een kindhuwelijk stopt een meisje in haar ontwikkeling, het ontnemt haar kindertijd en haar rechten. Ze moet vaak stoppen met school en heeft zo minder kans een vak te leren of later een betaalde baan te vinden. Een meisje dat wordt uitgehuwelijkt, loopt ook fysiek gevaar. Het is bekend dat seksueel misbruik, sociale isolatie en huiselijk geweld vaker voorkomen in huwelijken waar het meisje erg jong is. Ouders zijn zich vaak niet bewust van deze gevolgen en reageren meestal geschokt. Via het CBA proberen we ouders ervan te overtuigen om kinderen, en juist ook de meisjes, naar school te sturen. En dat werpt zijn vruchten af. In de betrokken gemeenschappen vindt er minder diefstal en drugs- en alcoholmisbruik plaats en zijn er minder gevallen van tienerzwangerschappen. Ook zijn er minder kindhuwelijken, worden kinderen met een beperking meer geaccepteerd en is er meer bewustzijn voor het belang van educatie voor meisjes. Want wanneer een meisje naar school gaat, heeft dit niet alleen een positieve impact op haar, maar ook op de volgende generaties.

Landelijke uitrol

Afgelopen jaar zijn de eerste stappen gezet om de samenwerking aan te gaan met Oegandese onderwijsinstellingen, om zo spelenderwijs leren als

lesmethode te integreren binnen de lerarenopleiding. Zo kunnen we toekomstige leraren al in een vroeg stadium bereiken. Deze leraren komen op scholen in heel Oeganda terecht. Dit zorgt voor een landelijke uitrol van het programma en een landelijke verandering in de manier van lesgeven. Dankzij de financiële steun van Wees een Kans is er een volledig programma ontwikkeld voor onder andere de universiteit Bukinda Primary School Teachers' College in Kabale District. De Join for Joy coaches brachten aan 120 studenten en 30 tutoren het belang en de kracht van spelenderwijs leren over.

Meer interesse voor de training

De studenten en tutoren reageerden boven verwachting op het lesprogramma. En mede dankzij de media-aandacht toonden meerdere universiteiten in de omgeving interesse voor de training. Daarnaast maken de docenten op de universiteit zelf veel meer gebruik van een interactieve manier van lesgeven. Ook stimuleerden ze direct na de trainingsweek hun tutoren om de nieuwe leermethode toe te passen tijdens hun stage. Een mooie stap voorwaarts!

"Join for Joy is noodzakelijk in het leven van docenten én verbetert de levens van jonge kinderen. De methode is erg belangrijk en ik wou dat we deze eerder hadden gehad. Wij moeten deze werkwijze inbedden in ons onderwijssysteem, zodat die in het hele land kan worden toegepast."

Jonathan Taban – professor aan Bukinda Core PTC en verantwoordelijk voor de leermethodes van het landelijke curriculum Oeganda.

Tearfund leert boeren in Oost-Oeganda

marktgericht ondernemen

Ondernemende, kleinschalig werkende boeren die kansen zien in een andere manier van werken, krijgen steun van Tearfund Nederland. We leren boeren marktgericht ondernemen. Dit doen we in Oost- en Noordoost-Oeganda via onze partners KIDEP en TEDDO, de diaconale afdeling van de Anglicaanse kerk van Oeganda. Mede dankzij de steun en het vertrouwen van Stichting Wees een Kans in ons en onze partners, konden we ook in 2022 weer mooie resultaten boeken.

De resultaten van TEDDO

Vanuit de 30 boerengroepen zijn actieve spaargroepen ontstaan en getraind. Wekelijks leggen zij een klein bedrag in om samen te sparen voor een groter, gezamenlijk kapitaal. Vanuit dit kapitaal kunnen uiteindelijk kortlopende leningen tegen een lage rente worden verstrekt. Om de spaargroepen goed te begeleiden en te ondersteunen, zijn 30 lokale vrijwilligers getraind. Zij geven onderwijs over gezonde rolpatronen en de positie van de man en de vrouw. Dit is een cruciaal element in het programma vanwege de hoge mate van huiselijk geweld in Oeganda. Daarnaast zijn 33 coöperatieleiders – van wie twaalf vrouwen – getraind in financieel management.

Investeren in ondernemende boeren

Naast het reguliere spaarprogramma heeft TEDDO een investeringsfonds opgezet waar ondernemende boeren gebruik van kunnen maken, onder de voorwaarde dat ze een degelijk en goed uitgewerkt bedrijfsplan voorleggen. Het gaat hier om substantiële leningen tot 5.000 euro. Circa twintig ondernemende boeren hebben een investeringsplan ingediend.

Coöperaties

Er zijn twee actieve boerencoöperaties gevormd die de afgelopen drie jaren gegroeid zijn tot 1.100 leden. Hiervan is ongeveer 55% vrouw. Er zijn contacten gelegd met een commerciële (export)afnemer die het surplus aan sesamzaad en sojabonen opkoopt voor een eerlijke prijs. Namens de boeren focust TEDDO ook op potentiële markten waar land- en tuinbouwproducten verkocht kunnen worden. In het project zijn inmiddels 105 coöperatieleiders getraind om het zaaigoed te vermeerderen en te beheren. De coöperaties zijn officieel erkend door de regionale overheden. In 2022 is er in Bubulu een coöperatieschuur gebouwd. Deze is voorzien van zonnepanelen, zodat er elektra beschikbaar is voor onder meer lampen en het opladen van mobiele telefoons. De schuur is bedoeld voor de opslag en in- en verkoop van agrarische producten en wordt door de deelnemende boeren intensief gebruikt als ontmoetings- en vergaderplek.

'Inmiddels werken de eerste boeren met kleinschalige irrigatie.'

Vrouwen spelen een belangrijke rol in de programma's en uit de evaluaties blijkt dat zij beter presteren dan de deelnemende mannen. De vrouwen worden nu ook betrokken bij het leiderschap.

Irrigatie en oogstverzekering

Omdat de boeren erg afhankelijk zijn van de regenval per groeiseizoen en deze juist erg onbetrouwbaar is, zijn we in 2022 gestart met irrigatie. Hoewel irrigatie met behulp van zonne-energie relatief kostbaar is, is de investering op langere termijn snel terugverdiend, doordat de kwalitatief betere gewassen meer inkomsten opleveren. Inmiddels werken de eerste boeren met kleinschalige irrigatie. 124 coöperatieleden, onder wie 53 vrouwen, zijn getraind in oogstverzekering. Dit is extra relevant nu droogteperiodes de oogst – en dus de inkomsten – enorm kunnen reduceren. De gemiddelde verzekeringspremie voor een boer is circa 20 euro per hectare. Er wordt onderzocht of deelname van kleinschalig werkende boeren haalbaar is.

Het verhaal van Anna

Anna Akao (48) is getrouwd en heeft vijf kinderen. Ze geeft als vrijwilliger voorlichting over financieel beheer aan haar (spaar)groep in Bululu en is coöperatieleider. Het gezin leeft van het salaris van haar man en van de opbrengst van de gewassen die Anna op het veld verbouwt. De totale inkomsten waren echter niet voldoende om het onderwijs van de kinderen te betalen en om te voorzien in de primaire levensbehoeften. Laat staan dat er geld was om een spaarkapitaal op te bouwen.

Anna vertelt: *“Door het project is de productie enorm verbeterd. Eerst oogste ik slechts 80 tot 90 kilo sesam van mijn land, maar door een paar cruciale*

dingen te veranderen, is dat nu verdubbeld. Ik gebruik hoogwaardig sesamzaad, let op de periode waarin ik dit het beste kan zaaien en weet hoe ik onkruid op een goede manier kan bestrijden.”

Anna is zich ook gaan toeleggen op de teelt van sojabonen, met inmiddels een goede opbrengst. Het gezin is nu in staat om in de spaargroep tussen de 10 en 13 euro per maand te sparen. Anna: *“Dankzij het project heb ik weer toekomstperspectief. Ik kan ossen aanschaffen voor het bewerken van het land. En op termijn willen we een irrigatiesysteem gaan installeren, zodat we de problemen die veroorzaakt worden door de droogte, kunnen overwinnen!”*

'Veel hulporganisaties die actief zijn in Karamoja delen gratis dingen uit.'

De resultaten van KIDEP

Onder erg moeilijke omstandigheden is KIDEP actief met een programma waarin lokale kerken en gemeenschappen worden gemobiliseerd om zélf stappen te zetten richting een betere toekomst. Veel hulporganisaties die actief zijn in Karamoja delen gratis dingen uit. Het effect daarvan is tijdelijk en zorgt voor passiviteit en afhankelijkheid. KIDEP wil het afhankelijkheidssyndroom doorbreken en werken aan een duurzame oplossing. Er zijn inmiddels zeven spaar- en leengroepen gestart, met 168 actieve boeren. Het gezamenlijke spaarkapitaal is gegroeid tot circa € 8.500 (€ 60,- per persoon). Dit is voor Karamoja-begrippen een enorm bedrag. Het kapitaal biedt de mogelijkheid om kortlopende leningen te verstrekken om nieuwe initiatieven voor het genereren van inkomens te ontwikkelen. De spaargroepleden betalen een zeer lage rente (2%) en zijn niet meer aangewezen op weekeraars die torenhoge rentes voor leningen vragen.

Vorming en registratie van een coöperatie

Ondanks alle COVID-19 beperkingen in 2022 en tegenslagen als gevolg van het oploeiende geweld in Karamoja, hebben de boeren zich officieel kunnen registreren als coöperatie bij de Oegandese overheid, met inmiddels 200 geregistreerde leden. Het World Food-programma van de Verenigde Naties heeft interesse getoond en wil de producten voor een eerlijke marktprijs opkopen wanneer de boeren een surplus aan oogst hebben. Een andere activiteit van de coöperatie is de bouw van een centrale schuur. De coöperatie is eigenaar van zowel het land als de toekomstige schuur en toebehoren.

Landbouwtrainingen

Het afgelopen jaar werden de volgende landbouwtrainingen georganiseerd:

- Een training gericht op conservation farming. 90 boeren (van wie twintig vrouwen) kunnen dankzij deze training een duurzame landbouwtechniek toepassen die de impact en schade van de droge periodes kan reduceren.

- Een training gericht op de productie van bio-pesticiden. 110 boeren (van wie 39 vrouwen) kunnen dankzij deze training zelf bio-pesticiden produceren van lokaal beschikbare planten en grondstoffen. Dit levert een win-winsituatie op: de natuur wordt geen schade aangedaan en de boer hoeft geen dure synthetische pesticiden meer te kopen.
- Een training gericht op het oogsten, drogen en de opslag van gewassen. De 110 boeren kunnen hun gewas op een juiste manier oogsten en opslaan, zonder onnodig verlies te lijden.
- Inmiddels zijn er 120 huishoudens actief bezig met bijenteelt. De gemiddelde honingopbrengsten per imker lagen afgelopen jaar tussen de vier en vijf kilo honing. Voor veel betrokken boeren is dit een mooie bijverdiensite. De training bestond onder andere uit het verschaffen van beter inzicht in de lokale bloeiende flora in relatie tot hun eigen bijen.

Het verhaal van Michael

Michael Erabu, voorganger van de Achukudu Kerk, is sinds 2019 betrokken bij het KIDEP-programma. Hij heeft geleerd hoe hij de lokaal beschikbare hulpbronnen en middelen kan inzetten ter verbetering van de leefomstandigheden van zijn gemeenschap.

Michael vertelt: "Vorig jaar heb ik een veld van 0,8 hectare aangeplant met watermeloenen. De opbrengst van de oogst bedroeg maar liefst 2.000 euro! Van het geld kon ik twee hectare nieuw land aankopen, zodat de opbrengst van mijn watermeloen-oogst verder zal toenemen."

Hulp voor arme Indonesiërs dankzij de Stichting VLOK

De Stichting VLOK (Vrienden van Lombok) gaat ieder jaar naar dit Indonesische eiland om de bewoners te helpen met de bouw van onder meer infrastructuur, huizen, scholen, sanitaire voorzieningen en elektrische installaties. Ook ondersteunen we opleidingen, zieken en ouderen. Dit kunnen we doen dankzij de hulp van Stichting Wees een Kans.

Onze mensen waren al achttien jaar gewend om ieder jaar naar het zonovergoten eiland Lombok te vliegen. Een lange reis van vijftien uur stilzitten in het vliegtuig. Vanwege corona konden we een tijd niet naar Indonesië en moesten we wachten op groen licht. Dat kwam pas medio 2022. Alleen met geldige inentingsbewijzen mochten we het land in. De maand september brak aan en de koffers werden gepakt. We pakten zoveel mogelijk spullen in die we daar goed kunnen gebruiken, zoals kleine meetinstrumenten, kleding en schoenen.

Nieuwe langdurige ramp

We wisten dat sinds het uitbreken van de pandemie geen toeristen meer naar Lombok konden gaan. Gedurende de gehele coronaperiode had 80% van de werkenden op de West- en Oostkust geen salaris, geen uitkering en nauwelijks ondersteuning van de overheid. Opnieuw een stille langdurige ramp die plaatsvond na de aardbevingen van juli 2018 tot maart 2019. Geen inkomen betekent een stap terug in de opbouw naar een beter leven zonder echte armoede.

Projecten op afstand

Onze stichting zit in Nederland, op verre afstand. Gelukkig konden we, dankzij de moderne communicatiemiddelen, voortdurend met de mensen op Lombok in contact blijven en zijn we doorgesproken met vele projecten. Ook de vier pijlers waar onze hulp op steunt, bleven we trouw: ondersteuning aan de economie/het scheppen van andere banen voor mensen die niet werken in de toeristenindustrie, hulp aan zieken en bejaarden, verbeteringen doorvoeren in de infrastructuur en het blijven ondersteunen van het gehele opleidingsprogramma – inclusief speciale aanvullende opleidingen. Maar de drie jaren achterstand in het onderhoud van huizen, scholen en de nieuwbouw was enorm.

Plan van aanpak

Met ons dagelijks bestuur op Lombok hebben we een plan van aanpak doorgesproken. Dankzij de steun van Wees een Kans konden we vele gezinnen helpen aan simpele materialen voor bijvoorbeeld het herstellen van een kapotte deur of een lekkend dak en het vervangen van kapotte lampen. De bevolking van de dorpen liet duidelijk blijken dat hun dank enorm was. Overal werden we door ouders, leerkrachten en schoolkinderen ontvangen met zang, dans en vlaggetjes.

Grote projecten in 2022:

- Een jaar lang ondersteuning van kansarme kinderen op de kleuterschool t/m senior High school.
- Studiekosten van twee studenten aan de universiteit.
- Ondersteuning van kleuterschoolleerkrachten (zij krijgen geen salaris van de overheid).
- De aanschaf van schoolspullen en schoolkleding.
- Ondersteuning aan gezinnen waar een gezinslid was overleden (tien personen in één jaar).
- Ziekenhuisopnames en operaties.
- De aanleg van een 60 meter lange keermuur langs de beek, inclusief ophoging van de gronden achter de keermuur, zodat meerdere stukken land beschikbaar kwamen voor tuinbouw.
- Het verstrekken van voedselpakketten aan tientallen ouderloze kinderen.
- Het aanpassen van de zonne-energie-installatie van twee kippenschuren.
- Het herstellen van de straatverlichting op zonne-energie.

Onze wensen voor het jaar 2023:

- De realisatie van meerdere toiletten in Oost- en West-Lombok.
- Het herstel van het dak en plafond van een kleuterschool in Oost-Lombok.
- Een blijvende ondersteuning van alle arme leerlingen en studenten aan de universiteit.
- De bouw van een aardschokbestendige woning/kantoor/museum/ informatiecentrum in het dorp Orong.
- Uitbreiding van het toerisme naar 'onze' dorpen en verder werken aan meer en meer verzelfstandiging van de organisatie op Lombok.

Wederom konden we, na een maand hard werken op locatie, constateren dat wij op zoveel verschillende manieren de mensen terzijde kunnen staan met eenvoud, vriendschap en liefde voor hen: onze medemens op Lombok.

'De bevolking van de dorpen liet duidelijk blijken dat hun dank enorm was.'

ZOA geeft vluchtelingen en gastgemeenschappen in Oeganda betere toegang tot groene energie

De christelijke internationale noodhulporganisatie ZOA is er voor mensen die alles kwijt zijn geraakt door een oorlog of natuurramp. We bieden mensen hulp in een noodsituatie en helpen bij het opbouwen van een nieuw bestaan. Net zo lang tot ze zichzelf weer kunnen redden. Met ondersteuning van Stichting Wees een Kans kunnen we vluchtelingen en gastgemeenschappen in Madi Okollo and Terego – in het West-Nijlgebied in Oeganda – toegang verschaffen tot efficiënte, schone en duurzame groene energie.

Vluchtelingen en gastgemeenschappen voorzien in hun elementaire energiebehoeften door bomen te kappen voor brandhout en houtskool. Door de hoge bevolkingsdichtheid in de vluchtelingennederzettingen komen de bestaande bossen steeds meer onder druk te staan. Uit verschillende studies blijkt dat, tenzij er iets aan wordt gedaan, alle bomen in de nederzettingen de komende drie tot vijf jaar verloren zullen gaan. Dit zou leiden tot bodemdegradatie, verminderde bodemvruchtbaarheid en een lagere landbouwproductiviteit, waardoor de voedsel- en bestaanszekerheid van de vluchtelingen en gastgemeenschappen nog verder in gevaar komt. Daarom werken wij aan het ontsluiten van twee duurzame, algemeen beschikbare en relatief goedkope bronnen van energie: biomassa en zonne-energie, bedoeld voor 9.103 huishoudens.

Energie op biomassa

Om de huidige inefficiënte energiesystemen succesvol te kunnen vervangen, hebben we 48 gemeenschapsleiders en 333 spaargroepen voorlichting gegeven. We hebben ze bewust gemaakt van de gevolgen van inefficiënte houtskoolproductiepraktijken en inefficiënte ovens voor de ontbossing en het milieu. We hebben hen kennis laten maken met alternatieve productie- en kooktechnologieën en de bijbehorende financiële en gezondheidstechnische voordelen gepresenteerd. Om een efficiëntere productie van energie te stimuleren, zijn traditionele houtskoolproducenten geselecteerd om te worden opgeleid in de nieuwe technieken. Zij krijgen ondersteuning bij het aanschaffen van de efficiënte houtskoolovens via cofinanciering: ZOA betaalt 60% van de aanschafkosten, de deelnemers leggen 40% in. Ons doel was om 500 traditionele houtskoolproducenten te

helpen bij de invoering van de efficiënte oventechnologie. Hierdoor zijn, per jaar, per oven, 1.000 vrachtwagens hout minder nodig. Er zijn maar liefst 10,8% meer deelnemers voor deze activiteit geselecteerd: 554 houtskoolproducenten.

Nieuwe kooktechniek

Voor de kooktechniek hebben we het gebruik van niet-koolstofhoudende briketten gestimuleerd. Deze briketten zijn gemaakt van afvalmaterialen, zoals gedroogde bladeren, gewasresten en ander landbouwafval. Met als resultaat: minder afhankelijkheid van bomen en minder luchtverontreiniging in woningen. Deze briketten zijn met de hand te maken, door de grondstof met water en een bindmiddel te mengen en te drogen. Het gebruik van Lorena Fuel Efficient Stoves (FES) zal vervolgens het houtverbruik en de rook in woningen nog verder verminderen. 33 vrouwen werden geselecteerd voor een training in het maken van draagbare Lorena brandstofefficiënte kachels. Aan de aanbodzijde zorgen we voor herbebossing en Farmer Managed Natural Regeneration (FMNR), om voorheen verkolde gebieden te herstellen en de beschikbaarheid van biomassa voor houtskool te vergroten. Twee bospercelen met een totale oppervlakte van zeven hectare zijn beplant met boomsoorten die op lange termijn goed zijn voor de productie van houtskool. De bospercelen fungeren als demonstratietuinen waar de leden van de gemeenschap de aanbevolen praktijken leren voor het kweken van bomen. Deze kennis kunnen ze ook in hun eigen huishoudens toepassen. Bovendien hebben we 1.048 zaailingen van bomen uitgedeeld aan 200 houtskoolproducenten. Deze zaailingen zijn allemaal geplant.

Zonne-energie

We willen de vluchtelingen en gastgemeenschappen stimuleren om de overstap te maken van het gebruik van vervuilde en gevaarlijke energiebronnen (zoals kerosine en wegwerpfakkels) naar hoogwaardige schone energie. Hiervoor hebben we 3.800 begunstigden geselecteerd. Zij ontvangen steun voor de aanschaf van producten die werken op zonne-energie, om te gebruiken in hun bedrijfjes en huizen. Ook hebben we de promotie en verkoop van allerlei producten en diensten voor de transitie naar zonne-energie bevorderd. Denk hierbij aan zonnepanelen en pompen, batterijen en huishoudelijke apparaten op zonne-energie. Maar ook aan zonnelantaarns, solar- en led-straatverlichting en -armaturen plus draagbare laders. We hebben zes leveranciers geselecteerd die deze producten direct beschikbaar kunnen stellen. Daarnaast hebben we vier kiosken en vijf kleine detailhandelaars geselecteerd die bereid zijn om de zonneproducten in hun assortiment op te nemen. Zij zullen fungeren als tussenpersoon in de toeleveringsketen en een fundamentele rol spelen om ervoor te zorgen dat de zonne-energieproducten altijd beschikbaar zijn voor de doelgroep. Terwijl zij er ook zakelijk wel bij varen. Een mooie stap voorwaarts!

Woord en Daad ondersteunt imkers: kansen voor Karamoja

In Karamoja (Noordoost-Oeganda) wonen zo'n 1,2 miljoen mensen. Een meerderheid van deze Oegandezen leeft van de landbouw. Desondanks is Karamoja één van de armste regio's van het land. Bijna driekwart van de inwoners leeft onder de nationale armoedegrens. Op landelijke schaal is dat 19,7%. Samen met Stichting Wees een Kans, de Oegandese partnerorganisatie Tunado en ADP werkt Woord en Daad aan een eerlijke honingsector, in Karamoja en heel Oeganda.

Met Wees een Kans investeren we in de honingsector in Oeganda. Honing levert een goede prijs op en de investering voor het starten van een imkerij is relatief klein. Vrouwen op het platteland hebben traditioneel geen bezittingen. Hierdoor kunnen ze geen leningen afsluiten om een imkerij te beginnen. Paulina Melon leerde bijenkasten maken met materialen die in haar gemeenschap beschikbaar zijn. Die aanpak zetten we in de hele regio in. Door lokale materialen te gebruiken, is er nauwelijks een

investering nodig. Een kleine investering is vooral belangrijk voor jongeren en vrouwen. Karamoja heeft een fragiele economie en het is voor jongeren moeilijk om hier werk te vinden. Metaalbewerker Benjamin Odong zag een kans. Hij maakt een honingpers die ook voor de imkers in Karamoja betaalbaar is. De meeste jongeren in Karamoja hebben die kans niet. Binnen BusyBees stimuleren we jongeren om in de honingsector aan de slag te gaan, zodat ze een inkomen hebben.

Leningen om te investeren

Daarnaast startten we samen met onze lokale partners het Apiculture Business Fund. Dit wordt beheerd door een professionele fondsmanager. Vanuit het fonds bieden we startende imkers een lening om investeringen mee te doen. De voorwaarden van deze lening zijn aantrekkelijker dan de commerciële leningen bij banken. Daarnaast ontwikkelden we een aflossingsmogelijkheid in natura. Hierdoor kunnen ook jongeren en vrouwen een lening afsluiten. In 2023

willen we het beschikbare kapitaal in dit fonds verder uitbreiden, zodat meer imkers hiervan kunnen profiteren.

Werkkapitaal

Voor partnerorganisatie ADP was 2022 een jaar van verandering. In 2021 investeerden we in een verzamelpunt voor honing op het terrein van ADP. Samen met Wees een Kans ondersteunden we ADP in 2022 met het aantrekken van personeel voor het opkoopcentrum.

*'Vanuit Busy Bees
stimuleren we het planten
van bomen.'*

Deze mensen volgden een training en werden ingewerkt. Daarnaast ondersteunden we ADP met werkkapitaal om honing te kunnen opkopen én met de opbouw van de organisatie. Woord en Daad was vorig jaar betrokken bij de directeurswisseling die plaatsvond. De voormalig directeur ging met pensioen en we zien uit naar een vruchtbare samenwerking met de nieuwe.

Bomen planten

In Oeganda zijn de gevolgen van klimaatverandering al merkbaar. Bovendien worden veel bomen gekapt voor de productie van houtskool. Boeren gebruiken de verkoop van houtskool om hun inkomen aan te vullen. Vanuit Busy Bees stimuleren we het planten van bomen. Vorig jaar kochten we, dankzij een lening via Wees een Kans, 40.000 notenbomen aan, die we verkochten aan boeren en imkers in het Busy Bees programma. De boompjes zijn verkocht, de lening is afgelost en belangrijker: we zetten een stap voor een beter leefklimaat. We kiezen bewust voor het aanplanten van fruit- en notenbomen, omdat deze bomen op termijn extra inkomsten bieden aan de boeren. Daardoor hebben de bomen een groter economisch belang en is het minder aantrekkelijk om de bomen te kappen voor houtskool. Ook geven we voorlichting over het belang van bomen om erosie tegen te gaan en het leefklimaat te bevorderen.

World Vision:
**een betere toekomst
voor de meest
kwetsbare kinderen**

De duurzame ontwikkelingsprogramma's van World Vision pakken de oorzaken van armoede aan. We zetten ons in om te zorgen dat vooral de meest kwetsbare gezinnen toegang hebben tot gezondheidszorg, voldoende voedsel, schoon drinkwater, sanitaire voorzieningen en onderwijs. Dit doen we samen met de gemeenschap, de lokale overheid en andere organisaties, zoals Stichting Wees een Kans!

In 2022 hebben we samen met Wees een Kans een start gemaakt met de ontwikkeling van een negental dorpen in Iringa Region, Tanzania. Hierbij richten we ons, vanuit onze missie, op de toekomst van de meest kwetsbare kinderen in het gebied. Door de onderliggende oorzaken van hun kwetsbaarheid aan te pakken, gaan we hun levensomstandigheden en toekomstkansen verbeteren. Het werkgebied hebben we de naam IduMbala gegeven; een samentrekking van de namen van de districten waar de negen dorpen toe behoren.

De eerste stappen

We zijn gestart met de transformatie van IduMbala door eerst goed te luisteren, mensen bij de plannen te betrekken en actoren met elkaar te verbinden. Het lokale team van World Vision heeft in het eerste uitvoeringsjaar al met de meeste belangengroepen kunnen spreken; hun zorgen en ideeën hebben we meegenomen in de planvorming. Ook heeft het team al veel lokale leiders leren kennen. Essentieel voor het verwezenlijken van duurzame ontwikkeling is de betrokkenheid en het vertrouwen van zoveel mogelijk lokale partijen. We moeten iedereen als het ware aan die ene tafel zien te krijgen, zodat we alle beschikbare middelen zo effectief mogelijk kunnen inzetten. Zo kunnen we de oorzaken van de lokale armoede beter begrijpen en aanpakken. We trekken daar zo'n tien jaar voor uit, en nog wat meer tijd als het nodig is. Vanuit de gemeenschap krijgen we al terug dat mensen het gevoel hebben dat we er zijn 'om te blijven'. Wat ons betreft een mooie start van ons IduMbala Area Development Program.

Meer duurzame landbouw

In het rurale IduMbala moet alle ontwikkeling uiteindelijk gefinancierd worden vanuit inkomsten uit de landbouw. Ons team gaat daarom de komende jaren veel aandacht besteden aan een duurzamere vorm van landbouw;

de huidige verschaalde en ontboste gronden zijn nog maar beperkt bruikbaar voor de productie van gewassen. Samen met de boeren gaan we op zoek naar vormen van landbouw die de talloze boerenbedrijfjes economisch en ecologisch weerbaarder moeten maken.

Trainingen

In 2022 hebben we vooral ingezet op het organiseren van veel laagdrempelige, maar goed doordachte trainingen op het gebied van duurzaam levensonderhoud, de gezondheid van kinderen en kinderrechten. Door deze trainingen en andere ontmoetingen leren we elkaar beter kennen en bouwen we aan zelfvertrouwen binnen de gemeenschappen. Het zelfvertrouwen is vaak slecht ontwikkeld bij mensen die in grote armoede leven. Om hun eigen toekomst richting en fundament te geven, maken we in onze trainingen gebruik van Bijbelse principes. Hierdoor groeit de eigenwaarde van mensen, waardoor ze beter in staat zijn een eigen visie op hun toekomst te ontwikkelen. Dat maakt dat ze met elkaar beter in staat zijn 'agenten van verandering' te worden in hun eigen leven en binnen hun families en gemeenschappen.

Meer toekomstperspectief

In het eerste jaar van aftasten en ontmoetingen tussen bewoners en onze stafmedewerkers, zijn al diverse gezinnen geactiveerd en gemotiveerd om stappen vooruit te zetten. Zo zijn er boeren die interesse tonen in landbouwmethoden met meer toekomstperspectief. Ook zijn er leden van net opgerichte spaargroepen die al om zich heen kijken naar kansen om in hun eigen dorp wat extra geld te verdienen. Uiteraard hebben we wat 'laaghangend fruit' niet laten hangen, zoals het met relatief weinig geld herstellen van een belangrijke waterpomp in één van de dorpen. Honderden gezinnen hebben hier direct profijt van.

Verder hebben we in 2022 een aantal ouders - vooral moeders - bij elkaar gebracht. Zij leren van elkaar hoe zij met de beschikbare middelen in eigen huis hun kinderen voedzamere maaltijden kunnen geven. Dit hebben we prioriteit gegeven, omdat veel kinderen in het gebied ondervoed zijn of groeiachterstand hebben. Hoewel we pas net met ons ontwikkelprogramma zijn begonnen, kijken we samen met de bewoners van IduMbala hoopvol naar de toekomst. We zien met elkaar volop kansen om de aanwezige talenten van kinderen en hun ouders ten goede in te zetten.

*Verder hebben we in 2022
een aantal ouders
- vooral moeders -
bij elkaar gebracht!*

ZOA Business Ambassadeurs: werken aan duurzame voedselzekerheid in Oeganda

ZOA ondersteunt mensen die wonen in de meest arme gebieden. Samen met partners als Stichting Wees een Kans kunnen we hen helpen bij het opbouwen van een nieuw bestaan. Net zo lang tot ze zichzelf weer kunnen redden. In 2022 steunde Wees een Kans wederom de ZOA Business Ambassadors, die als team betrokken zijn bij het gebied Amudat in Oeganda.

Het district Amudat is één van de minst ontwikkelde gebieden van Oeganda. Bijna zeven op de tien mensen leven in bittere armoede. De cyclische droogteperiodes en overstromingen in het gebied leiden tot oogst- en veeverliezen: een bedreiging van het levensonderhoud en de voedselzekerheid van de mensen. Met dit project willen we de voedselzekerheid en de bestaansmiddelen van arme huishoudens in het district Amudat verbeteren. Dit doen we door hun inkomstenbronnen te diversifiëren naar minder kwetsbare en meer duurzame alternatieven. De nadruk ligt specifiek op twee sectoren: bijenteelt en tuinbouw.

Voortborduren op succes

In het vorige project (2019-2021) werden meer dan 50 bijenhouderij- en tuinbouwgroepen gevormd en ondersteund. De groepen kregen training en steun om de honing- en groenteproductie te verhogen. Dit bleek succesvol! In de komende 30 maanden richten we ons op het versterken van eerdere resultaten, het opschalen van de resultaten en het waarborgen van duurzaamheid. We zullen structuren en processen neerzetten die ook na afloop van het project blijven bestaan.

'De groepen kregen training en steun om de honing- en groenteproductie te verhogen.'

Doelen en resultaten

De algemene doelstelling van het project is: het verbeteren van de bestaande praktijken op het gebied van levensonderhoud in Amudat, en diversificatie naar nieuwe gebieden van economische activiteit. In dit eerste jaar hebben al 590 personen aan het project deelgenomen. Dit zijn onze specifieke doelen en resultaten:

Doel 1: Verhoogde productiviteit en productie van bijenstallen door duurzame voorlichting

ZOA is een partnerschap aangegaan met het expertisecentrum TUNADO (The Uganda National Apiculture Development Organisation). Zij hebben vier geselecteerde bijenstalmeesters getraind in bijenbeheer, productverwerking en het vermarkten van honing volgens het train-de-trainer principe.

Deze vier bijenstalmeesters leiden nu op hun beurt 550 hulpimkers op (362 nieuwe imkers en 188 uit het voorgaande project). Ook 50 bijendeskundigen uit verschillende sub-provincies krijgen training in duurzame, moderne bijenteelt, zodat ze hun bijenteeltactiviteiten kunnen uitbreiden.

Doel 2: Betere toegang tot markten voor bijenhouders door verbetering van de waardeketen

Onderzoek heeft aangetoond dat er veel winst te behalen is voor de bijenhouders in Amudat. Momenteel verkopen zij onbewerkte honing tegen een lage prijs. Om honingverwerking en waardetoevoeging te bevorderen – en zodoende producten tegen hogere prijzen te kunnen verkopen – zal er een Rural Transformation Center (RTC) worden gebouwd. Hier zal productverwerking, verpakking en marketing mogelijk zijn. In 2022 zijn de voorbereidingen voor de bouw getroffen.

Twee honingverzamelcentra, oftewel Producer Market Association (PMA) centra, zijn aangewezen en geselecteerd door de gemeenschap. Hier kunnen kleine bijenhouders hun honing verzamelen en collectief op de markt brengen (bulkverkoop), wat tot een hogere prijs leidt. Het honingverzamelcentrum in Nakasepan is inmiddels door ZOA gerenoveerd en al in gebruik genomen.

Ook werken we actief aan het ontwikkelen van de afzetmarkt. Hier is mooie vooruitgang geboekt: het Aridland Development Program (ADP) is honing van de imkers in Amudat gaan afnemen. In 2022 heeft ADP al 9.632 kg ruwe honing in Amudat gekocht.

Doel 3: Betere toegang tot markten voor tuinbouwers door meer commercialisering

We ondersteunen de productie, productiviteit en de commercialisering van de groenteproductie in Amudat. Dit doen we bijvoorbeeld door boeren op te leiden in klimaatslimme tuinbouw. In dit eerste jaar zijn 40 boeren geselecteerd en hebben 27 van hen het Climate Resilience Agriculture curriculum doorlopen.

Ook werken we aan het uitbreiden van zowel het aantal toeleveranciers als de afzetkanalen, om de winstgevendheid en duurzaamheid van de groenteboeren te bevorderen. In 2022 zijn we begonnen met enkele voorbereidende activiteiten, waaronder de koppeling van de boeren aan de ZBA-winkel (vergelijkbaar met de Welkoop) in Amudat.

Doel 4: Duurzaamheid - tegen het einde van het project zijn er zelfsturende structuren, bedrijven en dienstverlening.

Tegen het einde van het project moeten alle structuren die zijn opgebouwd, zelfstandig – zonder steun van ZOA – verder kunnen. Zo ligt er een concept business case voor het RTC. Ook is al vastgesteld welke lokale belanghebbenden een belangrijke rol kunnen spelen bij de voortzetting van de projectstructuren en -middelen na de beëindiging van het project.

'Bijna zeven op de tien mensen leven in bittere armoede.'

Financieel verslag 2022

Inhoudsopgave

1. Verkort bestuursverslag	pagina 54
2. Staat van baten en lasten over 2022	pagina 58
3. Toelichting	pagina 59

1 Verkort bestuursverslag

1.1 Missie en doelstelling

Stichting Wees een Kans is op 28 november 2006 opgericht te Harderwijk. Het doel van de stichting is het verbeteren van het welzijn in de wereld, onder meer door het verlenen van hulp aan mensen in nood, een bijdrage leveren aan milieuverbetering en het bevorderen van dierenwelzijn. Stichting Wees een Kans steunt kansarme mensen in ontwikkelingslanden om ze te helpen met:

- Op eigen benen te staan;
- Met duurzame middelen een bestaan te creëren;
- Ze levensvreugde te verschaffen.

Het anker van waaruit de stichting werkt is gebaseerd op Liefde, Respect en Vertrouwen. De Stichting richt zich voornamelijk op gebieden in Tanzania, Oeganda en Ethiopië.

Stichting Wees een Kans is, als vermogensfonds, gericht op zoek naar uitvoerende stichtingen die in deze landen met projecten werkzaam zijn of werkzaam willen zijn.

Projecten van deze stichtingen moeten dan passen bij één of meerdere van de vier pijlers:

Pijler 1: Voeding, liefde en onderdak

Dit kunnen projecten zijn zoals de bouw van weeshuizen, of het onderbrengen van wezen bij familie waarna deze families op ondersteuning kunnen rekenen.

Pijler 2: Basisvoorzieningen

Voorbeelden zijn: realiseren van waterprojecten of creëren van basisgezondheidszorg.

Pijler 3: Educatie

Bijvoorbeeld: de bouw en exploitatie van scholen en trainingscentra voor vakopleidingen.

Pijler 4: Economie

Voorbeelden zijn: microkredieten ter beschikking stellen, coöperaties opzetten, of mensen helpen een bedrijfje op te starten (mede via Funding Opportunities BV)

Stichting Wees een Kans wil daarnaast mensen aanzetten tot filantropie. De stichting heeft de anbi status en is bij de Belastingdienst geregistreerd onder RSIN 8173.37.854.

1.2 Samenstelling bestuur

Het bestuur is als volgt samengesteld:

J. Schuuring	voorzitter
B. Brouwer	secretaris
J. van Dijk	penningmeester

Bestuurders J. Schuuring en J. van Dijk hebben in 2022 en 2021 geen bezoldiging ontvangen voor verrichte werkzaamheden.

Bestuurder B. Brouwer heeft in 2022 € 36.000 bezoldiging ontvangen voor uitvoerende (geen beleidsbepalende) werkzaamheden, waarvan € 15.355 toe te rekenen is aan projecten en als zodanig als projectuitgaven is verantwoord. In 2021 heeft hij een bezoldiging ontvangen van € 32.000.

1.3 Gang van zaken gedurende het boekjaar

In 2022 heeft het bestuur vier keer formeel vergaderd en hebben buiten de vergaderingen om regelmatig contact. In 2022 is in totaal EUR 1.312.436 (2021: EUR 1.083.684) besteed aan projecten voor goede doelen.

Projecten	2022	2021
Oeganda	477.000	579.200
Ethiopië	71.081	102.978
Tanzania	644.355	339.006
Indonesië	25.000	25.000
Overige	95.000	37.500
Totaal	1.312.436	1.083.684

Een uitgebreid verslag van de gang van zaken in 2022 en over de inhoud van de projecten is in dit jaarverslag terug te vinden. De projectbestedingen over het jaar zijn ten opzichte van het jaar 2021 met circa 21% gestegen.

In 2022 is er euro 1.000.000 dividend uitgekeerd vanuit Allinq Group B.V. en zijn er negatieve beleggingsresultaten behaald ad euro 1.188.108, waardoor er dit jaar een negatief resultaat is behaald. In 2021 is er euro 3.000.000 dividend uitgekeerd vanuit Allinq Group B.V., waardoor er een positief resultaat is behaald.

De liquiditeitspositie is in 2022 gedaald doordat in 2022 minder dividend is ontvangen van Allinq Group BV en er negatieve beleggingsresultaten zijn behaald. De stichting beschikt over voldoende liquiditeiten om de schulden en toezeggingen per balansdatum te voldoen.

1.4 Verwachtingen

Het bestuur verwacht dat in 2023 de uitgaven aan projecten circa EUR 1,4 miljoen zullen bedragen hetgeen in 2022 EUR 1,3 miljoen was. Hiervan is al een belangrijk deel voorwaardelijk toegezegd.

2 Staat van baten en lasten over 2022

	2022	2021
Baten	(187.214)	3.511.594
Lasten		
Projectuitgaven	1.312.436	1.083.684
Algemene kosten	72.563	82.806
Rente en bankkosten	4.574	2.066
Totaal van lasten	1.389.573	1.168.556
Saldo baten en lasten	(1.576.787)	2.343.038

3 Toelichting

Algemeen

Dit financieel verslag wordt opgesteld op grond van de wettelijke eisen inzake stichtingen met een ANBI status.

Dit financieel verslag is ontleend aan de volledige jaarrekening, welke is opgesteld op basis van Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 Kleine organisaties zonder winststreven, zoals deze is opgesteld door het bestuur van de Stichting op 29 juni 2023 en welke is gecontroleerd door Moore MTH B.V. en voorzien van een goedkeurende controleverklaring op 29 juni 2023.

Voor het inzicht dat vereist is voor een verantwoorde oordeelsvorming omtrent de financiële positie en de resultaten van de stichting dient dit financieel verslag te worden gelezen in samenhang met de volledige jaarrekening 2022, waaraan deze is ontleend.

De jaarrekening is opgesteld onder de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Alle bedragen zijn, voorzover niet anders vermeld, opgenomen in euro's.

In dit financieel verslag is op grond van een vrijstelling geen balans opgenomen.

Begroting

In de staat van baten en lasten en in het bestuursverslag zijn geen begrotingscijfers opgenomen aangezien de begroting niet als belangrijk stuurinstrument wordt gebruikt voor beheersing van de activiteiten.

Grondslagen van resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Ontvangen bijdragen, donaties en giften worden verantwoord in het jaar dat de bedragen onvoorwaardelijk zijn toegezegd.

Ontvangen dividenden worden in de staat van baten en lasten opgenomen in het jaar waarin het besluit tot uitkeren van dividend heeft plaatsgevonden.

Aan derden toegezegde bijdragen worden verwerkt in het jaar waarin de toezeggingen zijn gedaan.

Personeel

Gedurende het boekjaar had de stichting, net als in 2021, geen personeel in dienst.

Wij hopen dat dit jaarverslag een goed beeld heeft
gegeven van de door Stichting Wees een Kans
gesteunde projecten en de gedane donaties.

Zeewolde, juni 2023

Foto voorzijde: Join for Joy

Vormgeving: V1 Communicatie, Ermelo

STICHTING WEES EEN KANS

Bestuur stichting Wees een Kans

J. Schuuring

voorzitter

B. Brouwer

secretaris

J. van Dijk

penningmeester